պիսի խայտառակ ձևերը, իբրև բնիկ կը մնայ միայն Հաղիւ տառը բառ. Աղէ, թէ֊կոշէ?, թէ, էրէ, մարգարէ, միրէ, պախրէ, վաչէ, տրէ, քերծէ։

Բ

Երկրորդ պարագային՝ այսինքն երբ է ձայնը կը կազմէ բառին վերջընթեր տառը, կրնայ գրուիլ թէ՛ ե և թէ է. այս պարագային կանխում ունի յաջորդ՝ այսինքն բառին վերջին տառէն։ Տառեր կան որ կը պահանջեն ե և կան ալ որ կը պահանջեն է. կան նաև տառեր որ կը պահանջեն թէ՛ մին և թէ միւսը։

1°· Ե կը պահանջեն ր, լ, խ, կ, ճ, ղ, մ, ռ, ս, շ, փ, ք։ Օրինակ՝

Ր. — արեր, ամեր, անմերեր, թեր՝ քամուած ձէթ, երեր, եշեր, ճաշակեր՝ աղջիկ զաւակ, զուտար, սերեշեր, քրեր՝ քթանէ չուան, փարեր՝ կծիկ։

Երեր բառը (երերն առեալ՝ հինցած, մաշած) կը գրուի ե-ով. թէև կայ երիրացեալ՝ հին, մաշած, պատառատուն՝ որ կը պահանջէ երեք ձև մը։

Բակեղէր, գմբէր, գէր, խէր (և սակէ բանխէրք՝ բանցի հրել, զարնել) կը գրուին թէ՛ ե-ով և թէ է-ով. կանոնին յարմար է գրել ե-ով։

Բացառութիւն են ձէր և Սապենէր՝ անվաւեր Գործք Առաքելոց։

Լ· — առաւել, ասել, բել, խել-ք, բայերու աներևոյթները՝ սիրել, խօսել, և այլն։

Գել՝ ծուռ, կել՝ զաւ, նենգութիւն կը գրուին թէ՛ ե-ով և թէ է-ով. կանոնաւոր է գրել ե-ով։

Բացառութիւն կրնա՞յ համարուիլ յետին և օտար տամուշէլ կամ տամոջէլ՝ օրհորդ, որ արդէն գործածութենէ ինկած է։

Խ· — սեխ, մեղմեխ, մեղեխ, մժեխ, պեխ։

Բացառութիւն չունի։

Կ· — օրեկ, ձայնեկ, բեշեկ-ն, դեկ, պարեկ, բեպեկ՝ կապիկ, թեկ՝ և սակէ խեկրեկ, ծննրեկ, քարրեկ, և այլն, սարեկ, ռեկ՝ ճեղքուած ալիք, իրազեկ, արեկ՝ զօրաւոր, բարձր. պտեկ՝ պզտիկ փարջ, ռշմեկ՝ սիրտ ամոքել, ցերեկ, սեկ, սերեկ՝ կաշիէ խուփ, երեկ՝ երեկոյ, փեձեկ։

Կան եակ վերջացող խումբ մը բառեր որոնք սղուելով կ՚ըլլան եկ. օր. կշայեկ, ճմայեկ, ցախսարեկ, և այլն։

Երրայեցերէն Սորեկ՝ ազնիւ որթ մը՝ կը գրուի Սորեկ, Սորէկ, Սովրէք. կանոնաւոր է գրել ե-ով։

Երէկ (օր) կը գրուի է-ով՝ զանազանելու համար երեկ (երեկոյ) բառէն։

Թեկ, թեկն (թիկունք) կը գրուին թէ ե-ով և թէ է-ով. կանոնաւոր է գրել ե-ով, թէ և բարդուած բառերը ի կը ցուցնեն. շիկերէ, թիկնեղ. հմմտ. պնակալեզ, լեզու, լիզել. — դեշ, դիշի, դիշակալն, դիշաճար։

Անորոշ բառ է պատշէկ կամ պատշէն՝ շող, ճաճանչ, ճառագայթ։

Բացառութիւն են աղէկ, մէկ, աւարէկ. երեքն ալ յետին. որոնց կանոնաւոր ձևը պիտի ըլլար աղեկ, մեկ (միակ. ինչպէս կան մեկ-ին, մեկ-նակ, և այլն). բէկ, աւարէկ՝ օտար է։

Ճ. — ճրղեճ, Չարեճ՝ յատուկ անուն և հասարակ անուն՝ ծովեզերեայ խոտ մը, դեճ, վեճ, պատեճ, գռեճ, նսեճ, նժդեճ։

Բացառութիւն չկայ։

Ղ· — աղեղ-ն, ասեղ-ն, դեղ, շեղ, բիբեղ-ն, կանթեղ, բաղեղ-ն, ոշեղ, մղեղ՝ փոշի, մեչեղ՝ ծառի անուն, մժեղ, ճեղեղ, առեղ՝ անուին սռնին ծայրը, նեղ, կեղ. — եղ մասնիկը՝ զօրեղ, ուժեղ. — ղ յանգող բառերու սեռականը՝ աստեղ։

Բացառութիւն է թէղք՝ թել, թելերու շարք։

Մ. — նսեմ, ճամեմ, խոճեմ, վսեմ, ձեմ, սքեմ, կոտեմ-ն, ոշրեմ-ն, ուստեմ-ն, պռեմ-ն՝ արու վայրի թզենի, պսեմ՝ վարդի փուշ. — բայերու եզակի առաջին դէմքը՝ սիրեմ, իջեմ, և այլն։

Հեմ՝ այժմ, հիմայ. թեմ՝ վիճակ կը գրուին թէ՛ ե-ով և թէ է-ով. կանոնաւոր է գրել ե-ով։

Բացառութիւն են դէմ՝ (և սակէ բարդուածները՝ ընդդէմ, տարադէմ, դէմք, և այլն), և վէմ։

Ռ. — սեռն, սիսեռն, բեռ-ն, խեռ, սեռ, տեռ՝ շղարշ, ձեռ-ք, դեռ, տիտեռ-ն՝ նշանգ, կոկորդիլոս, նեռ-ն, բեշեռ, ճեռ։